

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service og lov om friskoler og private grundskoler m.v.

(Udredningsteams og visitationsudvalg, forældres udførelse af hjælp til børn i hjemmet og specialpædagogisk rådgivning i hjemmet, tolkning ved sociale aktiviteter, udvidede beføjelser til Ankestyrelsen og de sociale nævn, fleksible hjælperordninger, styrket indsats overfor kvinder og børn på krisecentre, krav til varigheden af kursus til plejeforældre)

8. § 95, stk. 3, affattes således:

”Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde beslutte, at hjælpen efter stk. 2 fortsat skal gives som naturalhjælp eller udbetales til en nærtstående person, som helt eller delvist passer den pågældende.”

9. I § 95 indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

”Stk. 4. Tilskud til ansættelse af hjælpere efter stk. 1-3 forudsætter, at tilskudsmodtageren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Det er desuden en betingelse, at tilskudsmodtageren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, med mindre den pågældende indgår aftale om at overdrage arbejdsgiveransvaret og administrationsforpligtelserne til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed.

Stk. 5. I de situationer, hvor borgeren eller en nærtstående er arbejdsgiver, skal kommunalbestyrelsen tilbyde at varetage den økonomiske administration af hjælperordningen.”

Stk. 4 bliver herefter stk. 6.

10. § 96 affattes således:

”§ 96. Kommunalbestyrelsen skal yde et tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har et behov, som gør det nødvendigt at yde en ganske særlig støtte.

Stk. 2. Tilskud til ansættelse af hjælpere efter stk. 1 forudsætter, at modtageren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Det er desuden en betingelse, at modtageren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, med mindre den pågældende indgår aftale om at overdrage arbejdsgiveransvaret og administrationsforpligtelserne til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan tilbyde en hjælperordning til personer, der ikke er omfattet af personkredsen efter stk. 1, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at en hjælperordning er den bedste mulighed for at sikre en helhedsorienteret og sammenhængende hjælp for borgeren.

Stk. 4. I de situationer, hvor borgeren eller en nærtstående er arbejdsgiver, skal kommunalbestyrelsen tilbyde at varetage den økonomiske administration af hjælperordningen.”

11. Efter § 99 indsættes i kapitel 16:

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Regeringen prioriterer indsatsen overfor samfundets svageste og mennesker med handicap højt. Igennem flere år har regeringen derfor igangsat en række initiativer, som alle har til formål at forbedre forholdene for grupperne. Der er tale om en løbende proces, hvor der fortsat er brug for at igangsætte nye initiativer. Med dette lovforslag ønsker regeringen at styrke indsatsen på følgende seks områder:

1) At skabe mere fleksible og brugervenlige hjælperordninger.

2) At give forældre til børn med handicap mulighed for at blive inddraget aktivt i indsatsen, og give forældrene ret til støtte til træning af barnet i hjemmet efter dokumenterbare metoder og til specialundervisning og specialpædagogisk bistand m.v. i hjemmet.

3) At give personer med hørehandicap ret til tolkning ved sociale aktiviteter.

4) At give kvinder og børn på krisecentre tilbud om familierådgiver i forbindelse med udflytningen fra krisecentret samt tilbud om psykologbehandling til børn, der følger med deres mor på krisecentre.

5) At udvide beføjelser til Ankestyrelsen og de sociale nævn i forhold til sager om anbringelser af børn og unge samt at styrke retssikkerheden for de borgere, der får deres sag behandlet i de sociale nævn efter nævnenes egen drifts kompetence.

6) At opkvalificere plejeforældre til udsatte børn og unge (krav til varigheden af kursus).

Forslaget er en udmøntning af en del af satspuljeaftalen for 2008.

1.1. Fleksible hjælperordninger

Det overordnede formål med forslaget er at skabe mere fleksible og brugervenlige hjælperordninger, hvor der i højere grad end tidligere gives mulighed for, at personer der modtager tilskud til selv at ansætte hjælpere, får tilbud om en ordning, der kan tilpasses borgernes ønsker og behov, så personer med omfattende funktionsnedsættelser kan fastholde eller opbygge et selvstændigt liv.

Samtidig er formålet med forslaget at tydeliggøre, at nærtstående som får udbetalt et kontant tilskud efter servicelovens § 95, stk. 3, i overensstemmelse med intentionerne i serviceloven, har ret til at ansætte hjælpere til at udføre hjælpen.

Hjælperordningen efter servicelovens § 96 har eksisteret i stort set uændret form siden slutningen af 1970'erne. Hjælperordningen blev lovfæstet med lov nr. 454 af 10. juni 1997 (L 229, Folketingstidende Tillæg A s. 4906, Tillæg B, s. 1185, Tillæg C 833). Der er i dag ca. 1.200 brugere af hjælperordningen. I serviceloven blev der samtidig indført en adgang til, at personer med behov for praktisk og personlig hjælp og pleje i mere end 20 timer om ugen har ret til at få udbetalt et kontant tilskud til hjælp, som de selv antager. Bestemmelsen var oprindeligt rettet mod personer under 67 år, men blev med lov nr. 400 af 6. juni 2002 udvidet til også at omfatte personer over 67 år (L 167, Folketingstidende Tillæg A s. 4379, Tillæg B s. 772, Tillæg C s. 489).

De fleste eksisterende brugere er som udgangspunkt tilfredse med hjælperordningen, bl.a. fordi hjælperordningen medvirker til at sikre den enkelte brugers selvstændighed. Men placeringen af arbejdsgiveransvaret hos brugeren af hjælperordningen og modtagere af det kontante tilskud efter § 95 medfører en række opgaver og et juridisk ansvar, som kan være uoverskueligt for den enkelte. Nogle brugere oplever derfor, at belastningen ved arbejdsgiveransvaret overskygger den frihed og selvstændighed, der var intentionen med hjælperordningen.

Samtidig betyder de eksisterende kriterier for hjælperordningen, at nogle borgere med omfattende hjælpebehov mister deres hjælperordning og dermed muligheden for selv at udvælge og ansætte hjælpere, fordi de

har svært ved at magte de opgaver og det ansvar, der følger af at have arbejdsgiveransvaret for hjælperne eller fordi aktivitetsniveauet falder, fx som følge af et forringet funktionsniveau.

Regeringen ønsker at se samlet på regelsættet for hjælperordningerne, så der i højere grad skabes mulighed for sammenhængende og tidssvarende løsninger for borgere med et omfattende hjælpebehov.

Regeringen foreslår derfor, at personer, der modtager et kontant tilskud til selv at ansætte hjælpere efter servicelovens §§ 95 og 96, skal have mulighed for at overdrage arbejdsgiveransvaret til andre. Forslaget har baggrund i den erfaringsindsamling, der blev foretaget i 2006 om de norske og svenske hjælperordninger.

Erfaringsopsamlingen viser, at man i Norge og Sverige har gode erfaringer med at adskille arbejdsgiveransvar og arbejdslederansvar i hjælperordningerne og dermed give mulighed for, at modtageren af hjælpen kan vælge at overdrage arbejdsgiveransvaret til andre, som fx private servicevirksomheder, brugerstyrede foreninger eller pårørende.

Forslaget indebærer, at brugerne får mulighed for at overdrage arbejdsgiveransvaret og administrationen af ordningen til andre, men at brugeren fastholder opgaven som arbejdsleder for hjælperne. Ved at give borgerne valgfrihed omkring placeringen af arbejdsgiveransvaret sikres, at hjælperordningen i højere grad kan indrettes i forhold til den enkelte borgers ønsker og behov. Herved fastholdes intentionerne i hjælperordningerne om at sikre brugerens selvbestemmelse samtidig med, at den enkelte bruger kan aflastes ved at overdrage arbejdsgiveransvaret og administrationen af hjælperordningen til andre.

Samtidig foreslås, at kravet om at borgeren skal have eller kunne få et højt aktivitetsniveau (aktivitetskravet) ophæves og erstattes af en samlet vurdering af borgerens behov, ligesom det foreslås, at der etableres en adgang for kommunalbestyrelserne til at tilbyde hjælperordninger til personer, der ikke har helt så massivt et hjælpebehov, som hidtil er forudsat for personkredsen.

I forslaget præciseres desuden, at den nærtstående person, som efter servicelovens § 95, stk. 3, kan modtage et kontant tilskud til at passe en person med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, kan vælge at udføre hjælpeopgaverne selv eller ansætte hjælpere til at dække behovet for hjælp og afløsning.

I forbindelse med forslaget er der med satspuljeaftalen for 2008 opnået enighed blandt satspuljepartierne om at anvende de 13 mio. kr., der blev afsat ved satspuljen for 2007, samt 2,5 mio. kr. fra satspuljen for 2008, til implementering af forslaget og til forsøg med elementer af hjælperordninger. Midlerne anvendes bl.a. til en pulje til at støtte igangsættelsen af brugerstyrede foreninger, der kan varetage arbejdsgiveropgaver for hjælperne, til forsøg med hjælperordninger for personer med udviklingshæmning m.fl., som fx bor i botilbud m.v. og til evaluering af forslaget. Endeligt afsættes der midler til et 3-årigt forsøg med etablering af en rådgivningsfunktion, der skal tilbyde især nye brugere af hjælperordningerne relevante og målrettede kurser.

2. Gældende ret og lovforslagets hovedindhold

2.1. Fleksible hjælperordninger

Serviceloven giver borgeren en række valgmuligheder, når der er behov for personlig hjælp og pleje eller støtte til nødvendige praktiske opgaver, ledsagelse m.v. Det betyder, at borgeren fx kan vælge mellem kommunale hjælpere, andre godkendte leverandører eller, når betingelserne er opfyldt, at få udbetalt et kontant tilskud til selv at ansætte hjælpere

Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan stille den nødvendige hjælp til rådighed for en person, der har behov for hjælp efter servicelovens §§ 83 og 84, kan kommunalbestyrelsen i stedet udbetale et tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager, jf. § 95, stk. 1. En person med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for personlig hjælp og pleje og for støtte til løsning af nødvendige praktiske opgaver i hjemmet i mere end 20 timer ugentligt, har ret til at vælge at få udbetalt et kontant tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager, jf. § 95, stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan desuden i særlige tilfælde vælge at udbetale tilskuddet til en nærtstående person, som passer den pågældende efter § 95, stk. 3.

Efter de gældende regler kan der desuden efter § 96 ydes tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, hvis personen har et aktivitetsniveau, der gør det nødvendigt at yde en ganske særlig støtte, og hvis personen kan administrere hjælperordningen, herunder ansætte hjælpere og tilrettelægge arbejdet. Da

der er tale om personer, der har et massivt behov for pleje, overvågning og ledsagelse, vil der ofte være tale om personer, der har brug for døgnhjælp.

Det er en forudsætning for støtte efter §§ 95 og 96, at tilskudsmodtageren er i stand til at administrere ydelsen og tilrettelægge hjælpen.

Der kan normalt ikke ydes kontant tilskud til ansættelse af hjælpere efter §§ 95 og 96, når modtageren bor i boliger, hvor hjælpen er tilrettelagt for flere beboere med henblik på aflastning af særlige behov, gennemførelse af udviklingsforløb baseret på fællesskab i hverdagen m.v., og hvor udbetaling af en kontant ydelse vil modvirke formålet med denne tilrettelæggelse af hjælpen. Det gælder fx beboere på plejehjem eller i plejeboliger, botilbud eller lignende.

Serviceovens § 95 omhandler såvel praktisk og personlig hjælp efter serviceovens § 83 som aflastning og afløsning efter serviceovens § 84. Med den gældende formulering af § 95, stk. 3 kan der dog opstå tvivl om, hvorvidt den nærtstående, der modtager det kontante tilskud, selv skal påtage sig at udføre alle hjælperopgaver. I forslaget præciseres derfor, at den nærtstående person, som efter § 95, stk. 3, kan vælge at udføre hjælperopgaverne selv eller ansætte hjælpere til at dække behovet for hjælp og afløsning.

Som et led i at etablere mere fleksible hjælperordninger, sikrer forslaget desuden modtagere af støtte efter §§ 95 og 96 en mulighed for at overdrage arbejdsgiveransvaret og administrationen af ordningen til andre, som fx en nærtstående person, der ønsker at varetage denne opgave, en brugerstyret forening eller en privat virksomhed. Ved nærtstående forstås for eksempel en ægtefælle, samlever, børn, svigerbørn, forældre, søskende eller andre med en tæt tilknytning til den pågældende. I det omfang modtageren af støtte ønsker at fastholde arbejdsgiveransvaret, etableres desuden en ret til at aftale med kommunalbestyrelsen, at kommunen varetager administrationen af hjælperordningen, dvs. varetager lønudbetaling m.v., i lighed med det tilbud en række kommuner allerede stiller til rådighed for borgerne i dag.

Hjælperordningen fastholder dermed den enkeltes indflydelse på valg af hjælpere, tilrettelæggelsen og udførelsen af hjælpen uden, at brugeren samtidig selv skal påtage sig ansvaret og opgaverne som arbejdsgiver for hjælperne. Overdragelse af arbejdsgiveransvaret og/eller administrationen af hjælperordningen skal ske efter aftale mellem brugeren og den person, forening eller virksomhed, der overtager opgaverne.

Med forslaget fastholdes samtidig den eksisterende mulighed for, at modtageren af tilskuddet selv fungerer som arbejdsgiver for sine hjælpere.

Med forslaget forudsættes både for §§ 95 og 96, at modtageren af tilskuddet selv kan fungere som arbejdsleder for hjælperne. Modtageren af tilskuddet skal desuden kunne fungere som arbejdsgiver for hjælperne, med mindre den pågældende vælger at overdrage arbejdsgiveropgaver og arbejdsgiveransvar til andre.

Arbejdsgiveransvaret og de opgaver der er forbundet hermed kan for eksempel omfatte: Ansættelse og afskedigelse af hjælpere, herunder udarbejdelse af lovpligtige ansættelsesbeviser, udbetaling af løn, indberetning af skat, indbetaling af feriepenge og ATP m.v.

Arbejdslederopgaver kan fx omfatte: Udvalgelse af hjælpere til ansættelse, udarbejdelse af jobbeskrivelser og vagtplaner for hjælperne, oplæring af nye hjælpere, afholdelse af personalemøder m.v.

Med forslaget vil tilskudsmodtageren fremover have tre muligheder, hvor der tidligere kun var mulighed for de første to:

- 1) At varetage både arbejdsgiveransvar og de opgaver, der er forbundet hermed inklusive administration af ordningen.
- 2) At varetage arbejdsgiveransvaret, men overdrage administrationen til en kommune eller et privat firma.
- 3) At overdrage arbejdsgiveransvaret til en nærtstående, en brugerstyret forening eller en privat virksomhed, som samtidigt varetager administrationen.

Med forslaget erstattes kravet om, at brugeren af hjælperordningen skal have eller kunne få et højt aktivitetsniveau, af en samlet vurdering af brugerens hjælpebehov.

Kravet om et højt aktivitetsniveau har eksisteret siden ordningens oprindelse i Århus Kommune i 1970'erne. I forbindelse med etableringen af hjælperordningen opstod de krav, der skulle begrunde og udskille det særlige behov, der kunne medføre et tilskud til selv at ansætte hjælpere. Samtidig var der et behov for at adskille hjælperordningen fra de mere generelle ældrepolitiske tilbud. De eksisterende krav til hjælper-

ordningen afspejler derfor i et vist omfang den dagældende lovgivning og de mere begrænsede valgmuligheder, der eksisterede for borgerne på det tidspunkt.

Gennem de seneste år er aktivitetskravet kommet til at fungere som en stadig mere tydelig barriere for personer med omfattende hjælpebehov, idet de for at opnå eller fastholde en hjælperordning skal kunne sandsynliggøre, at de fortsat opfylder aktivitetskravet. Dette kan fx medvirke til, at nogle borgere får frataget en hjælperordning, fordi de kan have svært ved at sandsynliggøre eller fastholde et højt aktivitetsniveau som følge af alder eller et forringet funktionsniveau.

Med forslaget sikres i højere grad, at personer med et omfattende hjælpebehov får mulighed for at fastholde en fleksibel og brugerstyret hjælp. Samtidig præciseres, at der skal ske en samlet, individuel vurdering af borgerens hjælpebehov i forbindelse med vurderingen af behovet for en hjælperordning.

Det foreslås endvidere, at kommunalbestyrelsen får adgang til at tilbyde en hjælperordning til personer, der ikke umiddelbart er omfattet af personkredsen for hjælperordningen efter servicelovens § 96, stk. 1, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at en hjælperordning vil give den bedste mulighed for at tilbyde en sammenhængende hjælp for borgeren. Forslaget indebærer, at fx personer, der ikke har så massivt et hjælpebehov, kan få et tilbud om en hjælperordning.

Med forslaget ønsker regeringen at etablere en adgang for kommunalbestyrelsen til at tilbyde borgeren en sammenhængende, helhedsorienteret og brugerstyret hjælp, frem for at skulle dække hjælpebehovet efter en række forskellige bestemmelser i serviceloven, som fx §§ 83, 84, 97 eller 100. Forslaget vil derfor kunne medføre en lettere sagsgang både for borgeren og den kommunale sagsbehandler, idet vurderingen og udmålingen af hjælpebehovet vil kunne ske samlet efter en enkelt bestemmelse.

Det forudsættes, at der i 2011 gennemføres en evaluering af effekten af forslaget om mere fleksible hjælperordninger, finansieret af satspuljemidler for 2007.

Der er, i forbindelse med satspuljeaftalen for 2008, opstillet effektmål for forslaget om hjælperordningerne.

Det er målet, at 50 pct. af de eksisterende brugere to år efter forslagets gennemførelse har overdraget arbejdsgiveransvaret til andre. Det er samtidig målsætningen, at 90 pct. af nye brugere har deltaget i et kursus om opgaver og ansvar i forbindelse med hjælperordningen, og endelig er det målsætningen, at mindst 75 pct. af brugerne af hjælperordningen oplever, at forslaget har gjort det nemmere at modtage hjælp i form af en hjælperordning.

Evalueringen skal afdække virkningerne af forslaget i forhold til disse mål. Det er derfor hensigten, at evalueringen både vil afdække effekter af forslaget for eksisterende og nye brugere, herunder hvor mange brugere der har valgt at overdrage arbejdsgiveransvaret til andre, hvem arbejdsgiveransvaret overdrages til og brugernes tilfredshed med hjælperordningen.

Desuden skal evalueringen omfatte virkningerne af de under punkt 1.1. nævnte forsøg, der iværksættes med en rådgivningsfunktion for hjælperordningen, og forsøg med hjælperordninger for personer med udviklingshæmning m.v., som fx bor i botilbud, bofællesskaber og lignende.

Evalueringen finansieres via satspuljebevillingen for 2007 til alternative hjælperordninger.

3. Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Ad 2.1. Fleksible hjælperordninger

De økonomiske og administrative konsekvenser af forslaget udgør for det offentlige 17,3 mio. kr. i 2009 og 19,3 mio. kr. i årene derefter. Forslaget er finansieret af satspuljemidler fra satspuljeaftalen for 2008. Fordelelingen på forslagets enkelte elementer fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Oversigt over de økonomiske og administrative konsekvenser

Mio. kr., PL-2008	2008	2009	2010	2011
Overdragelse af arbejdsgiveransvaret	0	6,3	8,3	8,3
Overdragelse af administrationen af ordningen	0	2,6	2,6	2,6
Ophævelse af kravet om et højt aktivitetsniveau	0	8,4	8,4	8,4

Mulighed for at tilbyde hjælperordninger til personer, der ikke umiddelbart er omfattet af personkredsen	0	0	0	0
Præcisering af § 95, stk. 3, om udbetaling af kontant tilskud til nærtstående	0	0	0	0
I alt	0	17,3	19,3	19,3

Anm.: Forslaget træder i kraft 1. januar 2009.

Overdragelse af arbejdsgiveansvaret

Forslaget vil medføre merudgifter for kommunerne for de eksisterende modtagere af hjælp efter §§ 95 og 96 til dækning af udgifter til overdragelse af arbejdsgiveransvaret til en forening eller en privat virksomhed. I de tilfælde, hvor en nærtstående påtager sig arbejdsgiveransvaret, bliver den nærtstående ikke aflønnet for denne opgave. De samlede merudgifter for kommunen er 6,3 mio. kr. i 2009 og 8,3 mio. kr. i 2010 og frem.

Overdragelse af administrationen af ordningen

Bestemmelserne i forslaget om, at kommunen skal tilbyde borgeren eller den nærtstående at varetage administrationen af ordningen efter §§ 95 og 96 medfører merudgifter for kommunerne på 2,6 mio. kr. årligt fra 2009 og frem.

Ophævelse af kravet om et højt aktivitetsniveau

Ændringen af aktivitetskravet i servicelovens § 96, stk. 1 medfører merudgifter for det offentlige på 8,4 mio. kr. fra 2009 og frem.

Samlet set vurderes ændringerne at medføre, at 390 personer visiteres fra andre bestemmelser i serviceloven til hjælp efter § 96. Da en del af disse personer tidligere har modtaget hjælpen efter § 95, ventes det samlede antal af tilskudsmodtagere efter denne bestemmelse at være enten konstant eller faldende. De resterende nye modtagere af en hjælperordning, er personer, der i dag modtager praktisk og personlig hjælp efter andre bestemmelser i serviceloven. Det vil formentligt især være §§ 83, 84 eller 94, eventuelt kombineret med en ledsageordning efter servicelovens § 97.

Dette medfører afledte merudgifter for staten til såvel boligstøtte som merudgiftsydelse efter servicelovens § 100, da der efter de gældende regler i lov om individuel boligstøtte og servicelovens § 100 gælder særlige bestemmelser, for personer med en hjælperordning efter § 96. Yderligere medfører ændringen i antallet af modtagere merudgifter til ledsagelse, idet der efter § 96, i modsætning til en ledsagerordning efter § 97, ingen loft er over antallet af ledsagetimer. Udmålingen af hjælpen sker dog stadig efter en individuel vurdering af behov.

Mulighed for at tilbyde hjælperordninger til personer, der ikke umiddelbart er omfattet af personkredsen

Kommunalbestyrelsens adgang til at tilbyde en hjælperordning til personer, der ikke umiddelbart er omfattet af personkredsen for hjælperordningen efter servicelovens § 96, stk. 1, har ingen økonomiske konsekvenser.

Præcisering af § 95, stk. 3

Præciseringen af reglerne om udbetaling af kontant tilskud til nærtstående har ingen økonomiske konsekvenser.

Forslagets økonomiske konsekvenser skal forhandles med kommunerne.

Ad 2.2. Udredningsteams og visitationsudvalg, forældres udførelse af hjælp til børn i hjemmet og specialpædagogisk rådgivning i hjemmet

De samlede økonomiske konsekvenser af forslaget er en merudgift på 5,3 mio. kr. i 2008, 19,9 mio. kr. i 2009, 21,0 mio. kr. i 2010 og 21,2 mio. kr. i 2011 og herefter 18,7 mio. kr. årligt. De permanente merudgifter fordeler sig, når ændringen er fuldt indfaset, med 6,7 mio. kr. til øgede krav til visitationsprocessen og krav om øget tilsyn og opfølgning på hjemmetræning, 7,8 mio. kr. til specialpædagogisk bistand og rådgivning i hjemmet samt 4,2 mio. kr. til økonomisk støtte til hjemmetræning. I de 7,8 mio. kr. til specialpædagogisk bistand og rådgivning er det forudsat, at der tilbydes specialpædagogisk rådgivning i forbindelse med hjemmeundervisning af børn i den undervisningspligtige alder i et omfang af 60 timer årligt svarende til 1,5 time ugentligt i 40 uger. Dertil kommer en 4-årig merudgift til dokumentation og evaluering af metoder samt effektmåling af de samlede indsatser.

Udgifterne til lovforslaget finansieres som en del af satspuljeaftalen for 2008.

7. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Forslaget om mere fleksible hjælperordninger vurderes at have positive ligestillingsmæssige konsekvenser, idet det forudsættes, at flere kvinder end mænd har fravalgt hjælperordningerne på grund af det eksisterende krav om at varetage arbejdsgiveransvaret. Antagelsen bygger på, at det i andre sammenhænge er set, at kvinder i mindre grad end mænd er beskæftiget med ledelse og ansvar for personale.

Da forslaget giver mulighed for, at hjælperordningerne kan tilpasses brugernes individuelle ønsker og behov, og giver mulighed for at overdrage arbejdsgiveropgaverne til andre, forventes dette at kunne udligne en evt. bagvedliggende strukturel skævhed mellem mænd og kvinders brug af hjælperordninger.

8. Forholdet til EU-retten

Kontante tilskud til praktisk og personlig hjælp efter servicelovens §§ 95 og 96 kan, i det omfang personen er omfattet af Forordning (EØF) 1408/71, medtages inden for forordningens område. Hjælperordninger efter § 96 er desuden omfattet af bekendtgørelse nr. 1128 af 13. november 2006 om ydelser efter lov om social service under midlertidige ophold i udlandet, og ordningen kan derfor medtages, i det omfang bekendtgørelsen giver mulighed herfor. Forslaget medfører ingen ændringer i forholdet til EU-retten i forhold til de gældende regler for hjælperordningen.

Vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
De økonomiske og administrative konsekvenser for staten.		Forslaget om fleksible hjælperordninger medfører merudgifter for staten til boligstøtte og merudgiftsydelse på 2,2 mio. kr. fra 2009 og frem.
De økonomiske og administrative konsekvenser for kommunerne.		Forslaget om fleksible hjælperordninger medfører økonomiske merudgifter for kommunen til boligstøtte, merudgiftsydelse og ledsagelse på 6,2 mio. kr. fra 2009 og frem samt administrative merudgifter for på 8,9 mio. kr. i 2009 og 10,9 fra 2010 og frem.
De økonomiske og administrative konsekvenser for regionerne	Ingen	Ingen

Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Forslagets element om fleksible hjælperordninger vil medføre en administrativ lettelse for borgerne.	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Kontante tilskud til praktisk og personlig hjælp efter servicelovens §§ 95 og 96 kan, i det omfang personen er omfattet af Forordning (EØF) 1408/71, medtages inden for forordningens område. Hjælperordninger efter § 96 er desuden omfattet af bekendtgørelse nr. 1128 af 13. november 2006 om ydelser efter lov om social service under midlertidige ophold i udlandet, og ordningen kan derfor medtages, i det omfang bekendtgørelsen giver mulighed herfor. Forslaget medfører derfor ingen ændringer i forholdet til EU-retten i forhold til de gældende regler for hjælperordningen.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 8

Forslaget indebærer en præcisering af servicelovens § 95, stk. 3. Med forslaget tydeliggøres adgangen til, at en nærtstående person kan ansætte andre hjælpere til at varetage dele af hjælperopgaven, så den nærtstående får mulighed for at tilrettelægge ordningen så fleksibelt som muligt for sig selv og den person, som skal modtage hjælpen. Med mindre den nærtstående vælger at overdrage arbejdsgiveransvaret, jf. lovforslagets § 1, nr. 9, vil den nærtstående skulle fungere som arbejdsgiver for hjælperne.

I servicelovens § 95, stk. 1, henvises både til praktisk og personlig hjælp og pleje efter servicelovens § 83 og til afløsning eller aflastning efter servicelovens § 84. Med den foreslåede formulering af bestemmelsen er der således ikke tale om en udvidelse af reglerne, men alene en tydeliggørelse af muligheden for, at den nærtstående kan ansætte hjælpere til at varetage en del af hjælpen.

Til nr. 9

Det foreslås, at der gives ret til, at modtagere af et kontant tilskud efter servicelovens § 95 kan delegerede arbejdsgiveransvar og administrationsforpligtelser til andre, som fx til en nærtstående person, der ønsker at varetage denne opgave, til en brugerstyret forening eller til en privat virksomhed, i det omfang disse muligheder er til rådighed.

Udgangspunktet for udmålingen af støtte og beregning af det økonomiske tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95 ændres ikke i forhold til de gældende regler. Det vil derfor fortsat være muligt for kommunalbestyrelsen at fastsætte tilskuddet på grundlag af anslåede udgifter. Det er dog en forudsætning, at tilskuddet skal tage udgangspunkt i de udgifter, der er forbundet med den pågældende foranstaltning. Tilskuddet kan maksimalt udgøre et beløb, der svarer til kommunalbestyrelsens samlede udgifter ved levering af tilsvarende serviceydelser efter servicelovens §§ 83-84, inklusive alle de udgifter, der er forbundet med opgaven, herunder administrationsudgifter m.fl.

Det vil med forslaget være tilskudsmodtageren, der får mulighed for at vælge, om han eller hun selv ønsker at være arbejdsgiver for hjælperne, eller om arbejdsgiveransvaret skal overdrages til andre. Det er en forudsætning, at parterne ved overdragelsen af arbejdsgiveransvaret indgår en aftale om, bl.a. hvilke opgaver parterne skal udføre, opsigelse af aftalen m.v. Det kontante beløb kan derefter løbende afregnes mellem kommunen og arbejdsgiveren.

I de tilfælde, hvor borgeren eller en nærtstående er arbejdsgiver for hjælperne, foreslås det som noget nyt, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde at varetage den økonomiske administration af tilskuddet. Det vil f.eks.

sige, at kommunalbestyrelsen forestår aflønning af hjælpere, indbetaling af skat, ATP, feriepenge, indbetaling til barselsfond m.v. efter anvisning fra tilskudsmodtageren.

Det gælder fortsat for servicelovens § 95, at kommunalbestyrelsen bevarer ansvaret for, at personer, der får udbetalt tilskud efter denne bestemmelse, modtager den fornødne hjælp. Kommunalbestyrelsen skal derfor påse dette.

Til nr. 10

Personkredsen for hjælperordninger efter servicelovens § 96 er personer med betydelig og varigt nedsat funktionsevne, som i høj grad er afhængige af hjælp i almindelige daglige funktioner, og som har et massivt behov for pleje, overvågning og ledsagelse. Der vil derfor normalt være tale om personer, hvis hjælpebehov ikke kan dækkes ved almindelig praktisk og personlig hjælp, fx fordi hjælpen har en så personlig karakter, at det er væsentligt, at den pågældende selv får mulighed for at vælge sine hjælpere, eller fordi hjælperordningen skal dække opgaver, der går ud over, hvad der normalt kan dækkes som praktisk og personlig hjælp herunder ledsagefunktioner.

Med forslaget gives modtageren af tilskuddet ret til at overdrage arbejdsgiveransvaret og administrationen af en hjælperordning til andre som fx til en nærtstående person, der ønsker at varetage denne opgave, til en brugerstyret forening eller til en privat virksomhed, i det omfang disse muligheder er til rådighed. I det omfang borgeren eller en nærtstående påtager sig de opgaver, der er forbundet med arbejdsgiveransvaret, forudsættes de ikke aflønnet for denne opgave.

Hensigten er, at personer, der ønsker en høj grad af selvstændighed og indflydelse på, hvem der skal udføre hjælpen og hvordan hjælpen tilrettelægges, men som ikke selv er i stand til eller ønsker at varetage de forpligtelser, der følger af at fungere som arbejdsgiver, kan vælge at overdrage arbejdsgiveransvaret.

Det vil med forslaget være en forudsætning, at personen kan fungere som arbejdsleder for sine hjælpere, herunder træffe beslutning om, hvilke hjælpere der skal ansættes til at udføre hjælpen, lave vagtplaner m.v.

Det forudsættes, at der ved overdragelse af arbejdsgiveransvaret indgås en aftale om, bl.a. hvilke opgaver parterne skal udføre, opsigelse m.v. Tilskuddet kan derefter løbende afregnes mellem kommunen og arbejdsgiveren.

De personer, der fortsat ønsker at fungere som arbejdsgiver for deres hjælpere, kan fastholde denne ordning. Det betyder dog ikke, at modtageren i enhver henseende skal administrere ordningen, idet det med lovforslaget foreslås, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde at varetage den økonomiske administration af hjælperordningen, når borgeren eller en nærtstående er arbejdsgiver for hjælperne.

Derved får brugerne en ret til at overdrage den økonomiske administration af hjælperordningen til kommunen. Det vil medføre, at kommunen forestår aflønning af hjælpere m.v. efter anvisning fra brugeren. Brugeren kan desuden i lighed med de gældende regler vælge at lade et privat servicefirma varetage lønudbetaling m.v.

Forslaget om ophævelse af kravet om et højt aktivitetsniveau medfører, at vurderingen af borgeren fremover tage udgangspunkt i en konkret og individuel vurdering af borgerens samlede behov. Målet hermed er, at der skal sætte fokus på en mere helhedsorienteret vurdering af borgerens behov, så der ved udmålingen af støtte tages afsæt i borgerens behov for fleksibilitet og selvstændighed.

Lovforslagets § 96, stk. 3, giver desuden kommunalbestyrelsen mulighed for at tilbyde hjælperordninger til personer, der ikke umiddelbart vurderes omfattet af personkredsen, når kommunalbestyrelsen vurderer at en hjælperordning vil give den bedste mulighed for at sikre en sammenhængende og helhedsorienteret hjælp til borgeren. Derved gives der mulighed for hjælperordninger til personer, der ikke har så omfattende et hjælpebehov, eller hvor behovet kan dækkes ved at anvende en række bestemmelser, som f.eks. servicelovens §§ 83, 84, 97 og 100, men hvor kommunalbestyrelsen i det konkrete tilfælde vurderer, at det vil medføre en unødigt bureaukratisk og usammenhængende løsning for den enkelte borger. Det bemærkes, at borgeren ikke mod sin vilje kan pålægges en hjælperordning efter denne bestemmelse.

Lovforslagets formulering af servicelovens § 96 medfører ingen ændringer i de ydelser, der er omfattet af en hjælperordning efter denne bestemmelse. Med lovforslaget vil det ligeledes fortsat være kommunalbestyrelsen, der skal foretage en udmåling af borgerens samlede hjælpebehov på baggrund af en konkret og indi-

viduel vurdering. Kommunalbestyrelsen bevarer fortsat ansvaret for at sikre, at borgere, der får hjælp efter servicelovens § 96, modtager den fornødne hjælp.

Såfremt der er tale om en person, der modtager pension efter de før 1. januar 2003 gældende regler, må det i lighed med de gældende regler ved fastsættelse af hjælpen i hvert enkelt tilfælde vurderes, i hvilket omfang plejetillægget skal anvendes til betaling af en del af hjælpen. Hvis hjælpen udmåles, så den dækker alle ledsage-, pleje- og overvågningsbehov, er udgangspunktet, at hele plejetillægget skal anvendes til betaling af en del af hjælperordningen.

Invaliditetsydelse kan modtages sammen med hjælperordningen og kan ikke indgå i betalingen af nogen del af hjælperordningen.

Kommunen skal desuden sikre, at brugerens direkte afledte udgifter som følge af hjælperordningen indgår i vurderingen ved beregningen af tilskuddet til ansættelse af hjælper. De udgifter, der er direkte forbundet med at have en hjælperordning efter § 96 fx forsikringer, forudsættes udmålt efter § 96. De mere indirekte udgifter, som fx udgifter til hjælperværelse eller ekstra udgifter til varme, el eller vandt, forudsættes dækket helt eller delvist via plejetillægget, eller at udgiften eventuelt dækkes efter servicelovens § 100 om nødvendige merudgifter. Det bemærkes, at personer med hjælperordning efter servicelovens § 96 er omfattet af personkredsen for merudgiftsydelse efter servicelovens § 100.

Der kan ved udmålingen af hjælpen også udmåles et særskilt beløb til dækning af de direkte udgifter i forbindelse med hjælperne, fx ekstra udgifter til billetter til hjælperne.

En person, som modtager tilskud til hjælperordning, kan vælge at få udmålt et mindre antal timer, end behovsvurderingen giver grundlag for, fx på grund af et ønske om at være alene nogle timer eller, hvis en pårørende kan og vil påtage sig hjælperfunktionerne nogle timer. Der er ikke hjemmel til at pålægge en ægtefælle eller andre pårørende at varetage disse udvidede pleje-, overvågnings- og ledsagefunktioner.

Hvis en person er omfattet af personkredsen for hjælperordningen og har fået bevilget en sådan, kan kommunalbestyrelsen ikke pålægge den pågældende, at en del af hjælpen skal leveres fx i form af praktisk og personlig hjælp efter servicelovens § 83.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 95. Hvis kommunalbestyrelsen ikke kan stille den nødvendige hjælp til rådighed for en person, der har behov for hjælp efter §§ 83 og 84, kan kommunalbestyrelsen i stedet udbetale et tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager.

Stk. 2. En person med betydelig og varigt nedsat funktionsevne, der har behov for personlig hjælp og pleje og støtte til løsning af praktiske opgaver i hjemmet i mere end 20 timer ugentligt, kan vælge at få udbetalt et kontant tilskud til hjælp, som den pågældende selv antager.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde beslutte, at hjælpen efter stk. 2 fortsat skal gives som naturalhjælp eller udbetales til en nærtstående person, som passer den pågældende.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan udbetale tilskuddet efter stk. 1, 2 og 3 som et fast beløb på grundlag af anslåede udgifter.

§ 96. Kommunalbestyrelsen skal yde et tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har et aktivitets-

§ 95, stk. 3, affattes således:

”*Stk. 3.* Kommunalbestyrelsen kan dog i særlige tilfælde beslutte, at hjælpen efter stk. 2 fortsat skal gives som naturalhjælp eller udbetales til en nærtstående person, som helt eller delvist passer den pågældende.”

I § 95 indsættes efter stk. 3 som nye stykker:

”*Stk. 4.* Tilskud til ansættelse af hjælpere efter stk. 1-3 forudsætter, at tilskudsmodtageren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Det er desuden en betingelse, at tilskudsmodtageren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, med mindre den pågældende indgår aftale om at overdrage arbejdsgiveransvaret og administrationsforpligtelserne til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed.

Stk. 5. I de situationer, hvor borgeren eller en nærtstående er arbejdsgiver, skal kommunalbestyrelsen tilbyde at varetage den økonomiske administration af hjælperordningen.”

Stk. 4 bliver herefter stk. 6.

§ 96 affattes således:

”§ 96. Kommunalbestyrelsen skal yde et tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til personer med

niveau, som gør det nødvendigt at yde en ganske særlig støtte.

Stk. 2. Tilskud efter stk. 1 forudsætter, at modtageren selv er i stand til at administrere hjælpeordningen, herunder at ansætte den nødvendige hjælp og være ansvarlig for den daglige arbejdstilrettelæggelse.

betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har et behov, som gør det nødvendigt at yde en ganske særlig støtte.

Stk. 2. Tilskud til ansættelse af hjælper efter stk. 1 forudsætter, at modtageren er i stand til at fungere som arbejdsleder for hjælperne. Det er desuden en betingelse, at modtageren kan fungere som arbejdsgiver for hjælperne, med mindre den pågældende indgår aftale om at overdrage arbejdsgiveransvaret og administrationsforpligtelserne til en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan tilbyde en hjælperordning til personer, der ikke er omfattet af personkredsen efter stk. 1, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at en hjælperordning er den bedste mulighed for at sikre en helhedsorienteret og sammenhængende hjælp for borgeren.

Stk. 4. I de situationer, hvor borgeren eller en nærtstående er arbejdsgiver, skal kommunalbestyrelsen tilbyde at varetage den økonomiske administration af hjælperordningen.”